

Varhaiskasvatuksen ja seurakunnan yhteistyö Niiniveden seurakunnan alueella

Niiniveden seurakunta ja Niiniveden seurakunnan alueen varhaiskasvatuspalvelut, Tervossa päiväkoti Kurrekumpu ja Vesannolla päiväkoti Esikko tekevät monipuolista yhteistyötä. Varhaiskasvatus ja seurakunta tukevat lasten kokonaisvaltaista kasvua ja hyvää elämää. Jaetut perusarvot mahdollistat päiväkodin ja seurakunnan yhteistyön.

Varhaiskasvatuslain mukaan (3 §) varhaiskasvatuksen tavoitteena on:

- Edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia
- Edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;
- Toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;
- Kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen

Seurakunnan kasvatustyön periaatteet ovat:

- Perustuu kasteeseen
- Lähtee kokonaisvaltaisesta ihmisenäkemyksestä
- Suuntautuu tulevaan luomalla toivoa ja rohkaisemalla elämään
- Tukee jokaisen osallisuutta ja osallistumista
- Rakentaa ihmisarvoa ja turvallisuutta
- Tukee kasvua elämänsä eri vaiheissa

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 mukaan:

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä.¹ Varhaiskasvatus on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa. Varhaiskasvatuksessa tunnustetaan, että oikeus omaan kieleen, kulttuuriin, uskontoon ja katsomukseen on perusoikeus. Varhaiskasvatuksessa arvostetaan ja hyödynnetään moninaista kulttuuriperintöä ja

¹ Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 6. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 (opintopolku.fi) (9.11.2022).

kansalliskieliä sekä yhteisön ja ympäristön kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta.²

Varhaiskasvatuksen ja seurakunnan tehtävä

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota lapsille voimassa olevaan varhaiskasvatussuunnitelmaan pohjautuvaa varhaiskasvatusta, joka tukee lapsen kasvun ja oppimisen polkua. Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kehityksen oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Varhaiskasvatuksen arvoperustan yleisperiaatteina ovat lapsuuden itseisarvo, ihmisenä kasvaminen, lapsen oikeudet, yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus, perheiden monimuotoisuus, terveellinen ja kestävä elämäntapa.³

Seurakunta tukee varhaiskasvatussuunnitelman mukaista opetusta ja varhaiskasvatustyöyhteisön hyvinvointia. Osa yhteistyöstä on suunnattu evankelisluterilaiseen katsomuskasvatukseen osallistuville, osa kaikille. Kaikissa päiväkotien ja seurakunnan järjestämissä yhteisissä tilaisuuksissa toimitaan päiväkotien arvojen ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaan.

Tässä sopimuksessa on määritelty Niiniveden seurakunnan ja sen alueen varhaiskasvatuksen yhteistyön muodot.

Sopimuksen päivittäminen ja käyttö

Yhteistyösopimus tehdään varhaiskasvatuksen ja seurakunnan kesken ja sitä päivitetään tarvittaessa.

Kunnissa varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta sekä lukiokoulutuksesta vastaava toimielin (sivistyslautakunta) hyväksyy yhteistyösopimuksen ja sitä voidaan päivittää viranhaltijatyönä.

Päivitetyt sopimukset viedään varhaiskasvatusjohtajien ja seurakunnan kirkkoherran hyväksyttäväksi. Päivitetty sopimus pohja löytyy seurakunnan kotisivulta ja koulukohtaiset sopimukset ovat saatavilla sekä seurakunnasta että kouluilta.

Yhteistyösopimus ohjaa varhaiskasvatuksen ja seurakunnan käytännön yhteistyötä. Kumpikin osapuoli nimeää vastuuhenkilön koordinoimaan käytännön yhteistyötä.

Sekä päiväkotien että seurakunta perehdyttävät työntekijänsä yhteistyösopimuksen mukaiseen toimintaan.

Yhteistyö on jaoteltu Kirkkohallituksen Kumppanuuden korit -mallin mukaisesti. Malliin voi tutustua myös osoitteessa www.koulujakirkko.evl.fi.

I Yleissivistävä opetus / Varhaiskasvatussuunnitelman mukainen opetus

Ensimmäisessä korissa olevat yhteistyömuodot perustuvat valtakunnalliseen opetussuunnitelman perusteisiin ja paikalliseen opetussuunnitelmaan. Ne ovat uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamattomia eivätkä sisällä uskonnonharjoittamista.

² Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 19. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 (opintopolku.fi) (9.11.2022).

³ Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 10–11. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 (opintopolku.fi) (9.11.2022).

Seurakunnan tilat voivat toimia oppimisympäristönä, ja sen edustaja oman alansa asiantuntijana sekä katsomusopetuksen tukijana.

Pedagoginen vastuu on varhaiskasvatuksen henkilöstöllä, joka on läsnä kaikissa tilanteissa.

Osa tässä korissa olevista yhteistyömuodoista on suunnattu evankelisluterilaisessa uskonnonopetuksessa oleville oppilaille, osa kaikille oppilaille. Osallistuminen perustuu siihen, mihin opetussuunnitelman osaan toiminta liittyy.

Niiniveden seurakunta tarjoaa kouluille yleissivistävän opetuksen tueksi:

Kirkkoseikkailut

Kirkkoseikkailu on seurakunnan järjestämä toiminnallinen tuokio kirkossa. Seikkailussa tutustutaan kirkkotilaan tutkimalla kirkkotilaa. Tuokioon sisältyy myös mahdollisuus hyödyntää kirkkotilaa monipuolisesti leikki- ja toimintatilana.

Kirkkoseikkailu kestää noin yhden oppitunnin ajan. Kasvatuksen työalan työntekijä ohjaa kirkkoseikkailua seurakunnan tilassa. Kirkkoseikkailu on

Hautausmaakävelyt

Hautausmaakävely on tutustumisretki hautausmailla (ortodoksinen ja evankelisluterilainen hautausmaa). Hautausmaakävelyjä toteutetaan Tervossa ortodoksisella hautausmaalla ja Tervon kirkon hautausmaalla ja Vesannolla joko ortodoksisella hautausmaalla ja uudella hautausmaalla tai vanhalla hautausmaalla sekä hautausmaan lisäalueella. Kävelyn yhteydessä tutustutaan hautausmenettelyyn ja hieman ”-lainsäädäntöön”, keskustellaan kuolemasta ja tutustutaan hautausmaahan, sen symbolien ja hautamuistomerkkien kautta. Hautausmaakävelyllä huomioidaan oppilaiden ikätaso. Hautausmaakävelyä ohjaa seurakunnan kasvatuksen työntekijä, joka antaa runsaasti tilaa lasten ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kysymyksille.

Hautausmaakävely kestää yhden oppitunnin ajan, ellei toisin sovita. Hautausmaaseikkailu sopii kaikille lapsille katsomuksesta riippumatta.

Vierailut

Seurakunnan työntekijät vierailevat kutsuttaessa päiväkodeissa. Vierailu voidaan sopia joko katsomuksesta riippumatta soveltuvaksi tai sopivaksi lapsille, jotka saavat osallistua uskonnonharjoittamiseen. Vierailujen ajankohdat ja sisältö sovitaan tapauskohtaisesti, mutta aina varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuen.

Esimerkkejä koko lapsiryhmälle katsomuksesta riippumatta

- konsertit, lasten oikeuksien viikon / lapsen päivän konsertit
- kauneimmat joululaulut, tuttuja joululauluja
- elämyksellinen kristillisiä juhlaperinteitä esittelevä jouluvaellus, pääsiäisvaellus, adventtivaellus
- seurakunnan työntekijän vierailu päiväkodissa johonkin teemaan tai aiheeseen liittyen
- lapsiryhmän tutustumiskäynti kirkkorakennuksessa
- ammatillisen osaamisen jakaminen ja yhteistyö katsomuskasvatukseen liittyen

Esimerkkejä lapsille jotka saavat osallistua uskonnonharjoitukseen

- kirkkohetket
- kauneimmat joululaulut
- joulukirkko, pääsiäiskirkko, adventtikirkko
- seurakunnan työntekijän vierailu päiväkodissa johonkin teemaan tai aiheeseen liittyen
- ammatillisen osaamisen jakaminen ja yhteistyö kristittyjen lasten identiteetin tukemiseen liittyen

Vierailuja voivat toteuttaa seurakunnan eri työntekijäryhmät: kasvatuksen työalan työntekijät, papit, diakoni tai kanttori.

Ohessa muutamia oppituntivierailuiksi suunniteltuja opetuskokonaisuuksia:

Vuorovaikutustaitoja esikoululaisille

Vuorovaikutustaitojen opetuskokonaisuudet ovat oppituntivierailusarjoja, joissa seurakunnan työntekijät ohjaavat esikoululaisia yhteistoimintataidoissa. Niillä pyritään vastaamaan ajankohtaisiin tarpeisiin.

Oppituntikokonaisuudet on tarkoitettu kaikille oppilaille.

Kirkkovuosi ja kirkolliset toimitukset

Tuolialttari ja lattiakuva –menetelmillä toteutettuja oppimistuokioita on tarjolla esim. kirkkovuoteen, kirkollisiin pyhiin ja toimituksiin.

Oppituntikokonaisuudet on tarkoitettu evankelisluterilaisen uskonnonopetuksen opetuskokonaisuudeksi, jonka kesto voi olla 1–2 oppituntia.

Kanttorin musiikkituokiot

Kanttori on yhteistyössä toteuttamassa ennalta sovittuja musiikkiin keskittyviä tuokioita, kuten kauneimpia joululauluja.

Kanttorin vierailuja voidaan järjestää pyydettäessä mahdollisuuksiensa mukaan. Niistä sovitaan hyvissä ajoin etukäteen.

II Perinteiset juhlat

Toisessa korissa olevat tapahtumat liittyvät kouluvuoden taitekohtiin, esimerkiksi joulu- ja kevätjuhliin.

Seurakunnan edustaja voi olla tilaisuudessa vieraana ja tuoda seurakunnan tervehdyksen huomioiden, että tilaisuus on uskonnollisesti sitoutumaton. Opetushallituksen ohjeen mukaan niissä voidaan laulaa yksittäisiä suomalaisen kulttuuriperimään kuuluvia virsiä. Tilaisuuksissa huolehditaan siitä, että kaikkien oppilaiden ja läsnäolijoiden ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapautta kunnioitetaan.

Seurakunnan työntekijän osallistuminen

Seurakunta voi osallistua varhaiskasvatuksen järjestämiin vuoden taitekohtiin liittyviin juhliin sovitulla tavalla. Esimerkiksi kasvatuksen työalan työntekijä, joka on tehnyt yhteistyötä päiväkodin kanssa voi osallistua kutsusta vieraana päiväkodin järjestämiin joulu- ja kevätjuhliin. Osallistumisen sisällöstä sovitaan hyvissä ajoin yhdessä.

III Uskonnolliset tilaisuudet

Kolmannessa korissa olevat uskonnolliset tilaisuudet perustuvat positiiviseen uskonnonvapauteen.

Huoltaja ilmoittaa oppilasilmoituksessa oppilaan osallistumisesta näihin tilaisuuksiin keskusteltuaan niistä oppilaan kanssa. Oppilaalla ja hänen huoltajallaan on yhdessä oikeus muuttaa ennalta ilmoitettua kantaansa. Lisäksi osallistumisesta voi ilmoittaa tapauskohtaisesti.

Uskonnollisista tilaisuuksista sekä vaihtoehtoisesta ohjelmasta tiedotetaan hyvissä ajoin koteja.

IV Kasvun ja hyvinvoinnin tuki

Neljännän korin yhteistyö on koulun oppilaiden, opettajien ja koko henkilökunnan tukemista koulutyön arjessa. Kasvun ja hyvinvoinnin tukemiseksi seurakunta on mukana mm. välitunti- ja kerhotoiminnassa, kouluille jalkautumisessa, vuorovaikutustyöskentelyissä sekä kriisiavussa. Tässä korissa olevat yhteistyömuodot ovat uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamattomia.

Päivänavaukset/aamupiirit

Niiniveden seurakunta tarjoaa päivänavauksia ja aamupiirejä ensisijaisesti päiväkodin luokka/opetustiloissa pidettäviksi. Lähtökohtaisesti päivänavaukset ja aamupiirit ovat uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamattomia. Päivänavausten määrä, ajankohdat ja toteutustavat sovitaan kausittain vastuuhenkilöiden kesken.

Tuki kriisitilanteissa

Seurakunta tukee päiväkotia erilaisissa kriisitilanteissa, esimerkiksi onnettomuuden tapahduttua. Kullakin päiväkodilla on oma kriisisuunnitelma, johon yhteyshenkilöksi merkitään Niiniveden seurakunnan kirkkoherra. Seurakunta tukee kouluja kriisisuunnitelmissa määritellyillä tavoilla. Kriisiavun vastaanottaminen on vapaaehtoista.

Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi. Yhteistyömuodot tarkistetaan tarvittaessa yhdysopettajien ja Niiniveden seurakunnan varhaiskasvatuksesta vastaavan työntekijän toimesta.

Muut yhteistyön muodot

Tässä sopimuksessa mainittujen yhteistyömuotojen lisäksi seurakunta voi tarjota päiväkodeille muuta yhteistyötä, esimerkiksi erilaisia projekteja, joiden sisällöistä ja tavoitteista sovitaan yhdessä päiväkodin henkilöstön kanssa hyvissä ajoin.

Seurakunta tukee päiväkotiyhteisöä, myös työyhteisönä, erilaisin hengellisin ja työkykyä ylläpitävin keinoin.

Tällaisista yhteistyömuodoista ja niiden sisällöstä sovitaan hyvissä ajoin etukäteen.

Niiniveden seurakunnan puolesta

Vesannolla x.x.2022

Jenni Blom

kasvatuksen työalan seurakuntapastori

nimi

kirkkoherra

Alueen päiväkotien puolesta

Aika ja paikka

Marjo Tolonen

Päiväkodinjohtaja, Päiväkoti Kurrekumpu, Tervo

Aika ja paikka

Mari Jääskeläinen

Varhaiskasvatusjohtaja, Päiväkoti Esikko,
Vesanto